

Chlumecký zámek

MĚSTO, KTERÉ SE ZNOVU NARODILO

Bylo to jak nepřetržitě řezání ostrým nožem do živého těla. Co na tom, že Chlumecký zámek má mnohaletou tradici a půvabným okolím si vysloužil přezdívku „město v zahradách“, když ho na desítky let rozřízla přímo v centru na dvě půlky jedna z nejrušnějších silnic v Čechách. Nyní díky výstavbě nové dálnice provoz polevil. A město se znovu narodilo...

FOTO: VÁCLAV TRACHTA

Chlumecký zámek byl zbudován v letech 1721 – 1723 jako venkovská rezidence hraběte Františka Ferdinanda Kinského podle plánů jednoho z nejvýznamnějších architektů českého baroka Jana Santiniho-Aichla.

Budte proto prosím na Chlumecký zámek trochu shovívaví. Je to opravdu jen několik měsíců, co z poloviny otevřený úsek dálnice z Poděbrad do Hradce Králové odvedl alespoň část automobilů mimo město. Chlumecký zámek je rekonvalescent, který se dává dohromady po dlouhém strádání. Vždyť automobilů a kamiónů projelo každý den přes náměstí několik desítek tisíc.

Jeden ze slavných rodáků, dramatik Václav Kliment Klicpera, musel to bolestivé přepnutí města sledovat den co den ze svého pomníku na náměstí. A dost možná se mu hlavou honilo, že jeho rodné město se stalo přímým účastníkem slavného rčení, kterému dalo jméno. Ano, díky necitlivému dopravnímu projektování dopadl Chlumecký zámek jako sedláci u Chlumce.

Památník špatných konců

Proč tedy nezačít návštěvu právě v místech, kde pořekadlo o špatných koncích vzniklo.

Najdete ho pár set metrů za východním okrajem města v těsném sousedství silnice číslo 11 ve směru na Hradec Králové. Silnice se nejprve přiblíží ke koupališti a železniční trati a když za levotočivou zatáčkou začne stoupat do mírného vršku, kde začíná vesnice Nové Město, budete mít památník selských bouří přímo po levé ruce. Za živým plotem se bude tyčit socha sedláka s napřímenou kosou.

Ještě v osmnáctém století tu byl rybník, který se jmenoval Velkochlumecký. A na jeho hrázi se potlačení sedlácké vzpoury odehrálo. Nebyla to žádná velká bitva. V roce 1775 i v předchozích letech dávali sedláci najevo nespokojenost neustále. Už od roku 1765 se totiž začalo říkat, že se Josef II. chystá vydat „zlatý patent“, kterým bude nevolníkům udělena svoboda. Reforma roboty ale byla zmatečná a navíc – v době bez rozhlasu, televize a masového čtení novin se informace nedostávaly k lidem právě rychle a v přesném znění.

Není tedy divu, že na celém severovýchodě Čech se rozšířila fáma, že zlatý patent už dávno platí a že vrchnost sedlákům zamlčela přiznanou volnost. A tak se skupiny mužů s cepy a kosami vydali v březnu 1775 na Prahu. Na Chlumecku se zase skupina sedláků chtěla dostat do zámku. Od výpravy si slibovali, že vrchnost podepíše potvrzení zlatého patentu. Císařské jednotky zastavovaly pochod několikasetlávého davu sedláků u Velkochlumeckého rybníka několikrát. Několik mužů bylo zastřeleno, několik jich utonulo a další podlehl zraněním ve vězení. Většina rebelujících sedláků byla zajata.

Potlačení selské bouře pak dalo pro další staletí obecný název pro jiné akce končící nezdarem. Dnes sedláckou vzpouru připomíná památník „postavený v září L. P. 1938 ve 20. výročí Československé republiky a v 90. roce po zrušení roboty“, hlásí zlatým písmem vyvedený nápis na žulové desce. Podepsán je „zemědělský lid kraje královéhradeckého“.